

Het kunstwerk van ...

De Schone Baadster, een beeld van Gozen Doorn

Op 19 april 1984 werd *De Schone Baadster* van Gozen Doorn onthuld. Een takelwagen van garage Petrogas had het 3,5 meter hoge en 600 kilo wegende houten beeld op zijn plaats aan de Burgemeester Des Tombeweg gezet. De houtsoort die Gozen Doorn bewerkte was Azobéhout, dat bijzonder hard en duurzaam is. Die keuze voor deze uit West-Afrika afkomstige houtsoort, die vooral voor zware constructies wordt gebruikt, was niet onlogisch voor een beeld dat weer en wind moet trotseren. Maar al is de houtsoort hard, onderhoud blijft nodig. Er daar ontbrak en ontbreekt het aan. De toestand is nu zorgwekkend. Door scheuren in het hout heeft het water vrij spel en rotting is al ingezet. Restauratie is dringend nodig.

De wethouder kunstzaken, mevrouw De Haas-Niekerk (VVD) noemde bij de onthulling kunst als het zout in de pap, maar “zonder die pap kan het niet”. En, zo zei de wethouder, een humuslaag van kunstenaars was nodig voor het ontstaan van kwaliteit.

Het was in 1984 evenals nu een tijd van heftige bezuinigingen. Het kabinet Lubbers I (CDA en VVD) stond een politiek van ‘no nonsense’ voor. In die jaren werd de Regeling voor Beeldende Kunstenaars (BKR) drastisch ingeperkt en in 1987 officieus opgeheven. De BKR was een ondersteuning van kunstenaars, die in ruil voor kunstwerken inkomsten verwierven. Steun aan kwetsbare kunstenaars was tijdens de crisisjaren '30 in de vorige eeuw ontstaan. Na de Tweede Wereldoorlog werd dit weer in verschillende gedaanten opgepakt. Gemeentelijke adviescommissies bepaalden wie ervoor in aanmerking kwamen en welk werk werd geselecteerd; het Rijk financierde dit voor het grootste gedeelte. Voor een kleine gemeente als Abcoude fungeerde een centrale, zeer kritische adviescommissie, die in Utrecht zetelde. De kunstwerken werden verdeeld over overheidsgebouwen, later werden zij via de kunstuitleen onder de burgers verspreid.

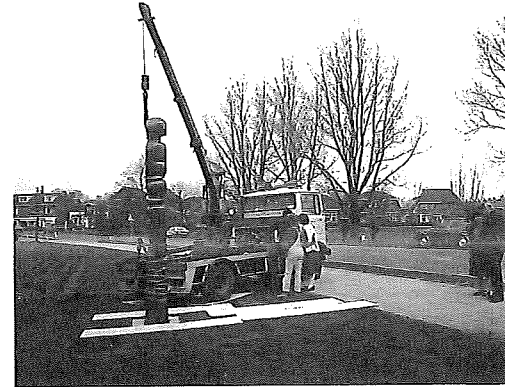
Gozen, of Goos, zoals hij werd genoemd, was een in 1928 geboren Amsterdammer, die zich in 1959 in Abcoude vestigde. Tot zijn dood in 1999 is hij hier blijven wonen. Dat hij met zijn gezin naar

Abcoude verhuisde, naar de Waardassackerstraat 32, was het gevolg van zijn relatie

met Werkspoor. Hier stonden vanaf 1959 immers door het Werklieden Pensioenfonds van de Verenigde Machine Fabrieken (een fusie van Stork en Werkspoor) gebouwde huurwoningen. In het voetspoor van zijn vader was Goos, opgeleid op grafische school in Amsterdam, werkzaam op de tekenafdeling van Werkspoor, waar zijn talenten breed werden ingezet: van standbouw ontwerpen, illustraties voor brochures en reclame leveren, tot artists-impressions van de Amsterdamse haven. Ook het indertijd bekende beeldmerk, de gele snor, op de kop van de zogenoemde hondkoptreinen die vanaf 1954 gingen rijden, was van Goos' hand.

Aanvankelijk was Goos Doorn na zijn opleiding een andere richting uitgegaan. Zingend en gitaar spelend trok hij door Europa, opgemerkt door de Zwitserse en Franse radio. Na Werkspoor kwam hij, na enige tijd een eigen ontwerpstudio te hebben gehad, in dienst van het Amsterdamse Veembedrijf Blauwhoed. Hij werd daarvoor gevraagd door een van de directeurs van deze firma die in het Meerhuis aan het Abcouder Meer woonde. Blauwhoed groeide uit tot Pakhoed en Goos werd er art director. Het door hem ontworpen logo van deze firma, de rode hoed, werd algemeen bekend; ook na weer een fusie bleef dit logo gehandhaafd. Door de recessie eind jaren '60 van de vorige eeuw werd zijn afdeling echter opgeheven. Goos ging verder als vrij gevestigd grafisch vormgever en kunstenaar.

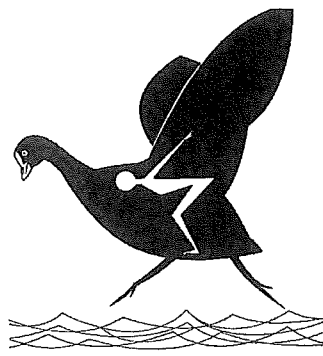
Opgegroeid in een sociaal betrokken gezin stelde Goos Doorn in vele opzichten zijn kunstenaarschap in dienst van de gemeenschap. “Een gemeenschap zonder interesse voor kunst en eigen cultuur is in feite arm en in geestelijke nood”, zo oordeelde hij. Deze levenshouding viel in Abcoude met zijn rijk verenigingsleven in goede aarde. Hij werd er een bijzonder geliefd kunstenaar die op vele manieren heeft bijgedragen

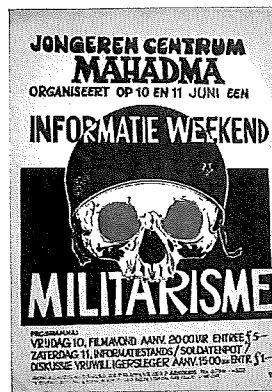
De Schone Baadster is op haar plaats gezet. op de achtergrond Goos Doorn en wethouder De Haas-Niekerk. Foto G. Herrebrugh

Knotwilgen

Het logo van de Meerkoeten

Een poster voor de Jongeren­sociëteit Mahadma

Rechts Kerkplein 44 met daarachter de witte zijgevel van Kerkplein 43, het atelier van Gozen Doorn

aan de gemeenschap. De entree van het in 1976 geopende nieuwe Meerbad kreeg een werk van zijn hand.

Hij ontwierp ook het logo voor de Meerkoeten, en voor de Jeu de Boulesclub. Hij maakte posters, onder meer voor Spaar het Gein en de Jongeren­sociëteit Mahadma. Hij gaf les, bijvoorbeeld aan leerlingen van de Nellesteinschool en de Paulus­school; hij hield workshops, vaak samen met Jan Vluggen. Samen gaven zij in 1988 het startsein voor het open atelier in Abcoude. De atelier­route is daaruit voortgevloeid. Ook het volgend jaar zal deze weer plaatsvinden.

Bij de viering van 900 jaar Abcoude en Baambrugge in 1985 kwam op initiatief van plaatselijke kunstenaars een kunstmap uit met werk van zeven kunstenaars. Goos Doorn liet zich inspireren door de knotwilgen, waarvoor hij een zwak had. Daarmee zinspeelde hij op het landschap dat hier voor de grote ontginning bestond. Het rand­schrift van de zeefdruk luidt: "Woud decor van toen, vrij toomloos bloeiend. 't Loof veel in soort, geen vester stoort. De mens nam 't woud, warmde z'n leden, nu groen en vlak decor van heden."

Inmiddels had hij in 1976 een eigen expositie­ruimte gecreëerd aan het Kerkplein (nr. 43), waar hij ook andere kunstenaars liet exposeren. Kerkplein 43 was een van de vijf huizen die in 1966 onbewoonbaar waren verklaard, maar dat de sloop

was ontlopen. Uiteindelijk zou het in 1999 als­nog worden afgebroken. Maar Gozen Doorn had het pand daarvoor al ingeruild voor de voormalige peuterspeel­zaal op de hoek van het Koppelland en de Sandberg­straat. Bij de vele exposities konden belang­stellenden zijn ontwikkeling volgen.

De technieken die Goos Doorn hanteerde waren divers. In de jaren '60 werkte hij voornamelijk met plak­kaat­verf en plamuurmes, daarna veel met de pen. Omstreeks 1980 volgde een kleurex­plo­sie, waarvan zijn vele schilderijen getuigen. Vergeleken met zijn tweedimensionale werk is zijn beeld­houw­werk in de minderheid. Zelf noemde hij zich het liefst ruimtelijk vormgever.

Zijn eerste kunstwerk in de openbare ruimte in Abcoude was het *Telraam* dat bij de opening van de Tweede Openbare Lagere School De Manse (daar waar nu het Mondriaangebouw staat) in 1973 op het schoolplein werd geplaatst. Zes jaar later kwam er bij het Abcouder Meer een uit drie draaibare zuilen bestaand beeld. Beide beelden zijn door onachtzaamheid verdwenen.

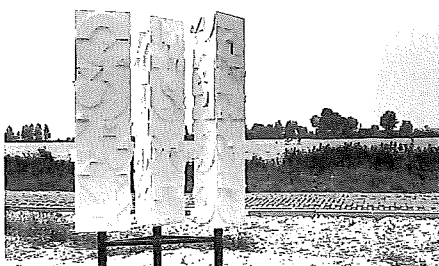
De Schone Baadster staat er nog, maar vraagt om restauratie. Bij de latere plaatsing van een bus­halte is bovendien geen rekening gehouden met het beeld, waardoor het er nu ongelukkig staat. Na restauratie zou het dan ook enkele meters ver­plaatst moeten worden.

Met dank aan Eelco en Remco Doorn

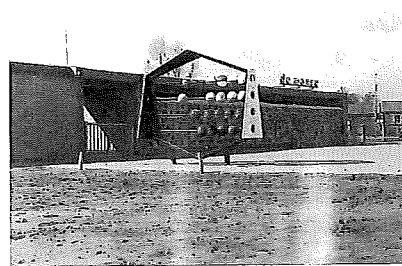
Vecht-, Amstel- en Rijnstreek (VAR)
3.3.1972; 26.4.1984; 23.8.1984;
27.5.1999

Werk van Gozen Doorn is te vinden op de nog in ontwikkeling zijnde website www.gozendoorn.nl

Marijke Carasso-Kok

De drie zuilen aan het Abcouder Meer. Foto: G. Herrebrugh

Het Telraam op het schoolplein van de Manse. Foto: G. Herrebrugh